

Arviointi haltuun varhaiskasvatuksessa –koulutusohjelma

Loppukoonti Lapin yliopiston ja Savonlinnan kesäyliopistoyhdistys ry:n ryhmien opiskelijoiden tuotoksista koulutusosiossa

**Pedagoginen arviointi ja laatu varhaiskasvatuksessa 4 op ja
Pedagoginen dokumentointi arvioinnin ja laadun työvälineenä 4 op**

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
Pohjoisen puolesta – maailmaa varten

Pedagoginen arviointi ja laatu varhaiskasvatuksessa 4 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Syventää opiskelijoiden ymmärrystä ja osaamista varhaiskasvatuksen moninaisen arviointityön toteuttamisessa sekä toiminnan laadun arvioimisessa. Koulutusosiossa perehdyttiin keskeisiin varhaiskasvatuksen arviointityötä ohjaaviin käsitteisiin sekä varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmassa esitettyihin arvioinnin perusteisiin.

Koulutusosion kehittämistehtävän tueksi osallistujat saivat kouluttajan laatiman, valmiin varhaiskasvatuksen arviointityön kehittämissuunnitelmapohjan.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- arvioinnin velvoitteet, perusteet ja suositukset pedagogisen toiminnan tasolla,
- opettajan rooli suunnitelmallisen ja tavoitteellisen arvioinnin sekä laadun varmistajana,
- kuntavasu, ryhmävasu ja lasten vasut arvioinnin asiakirjoina, sekä
- lasten, huoltajien ja työtiimin osallisuus arvioinnissa.

Pedagoginen arviointi ja laatu varhaiskasvatuksessa 4 op

NOSTOJA OPIKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Varhaiskasvatuksessa tehtävä arviointityö nähdään usein arjesta ja perustyöstä irrallisena sekä lisätyötä aiheuttavana osana. Arvioinnin saaminen luonnollisesti mukaan arkeen olisi silti äärimmäisen tärkeää, jotta tekemättä jäänyt arviointityö ei kasautuisi yksittäiseen toimintavuoden vaiheeseen, kuten lasten henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnan yhteyteen. Koko lapsiryhmän toimintaan osallistuvan tiimin yhteiseksi tarkoitettu, mutta toisinaan vaillinaiseksi jäänyt arviointityö näyttäytyy tällaisissa hetkissä kumulatiivisesti kasvaneena työvuorena, joka kuormittaa erityisesti ryhmien opettajia.
 - Jokaisen tiimin jäsenen osallisuus arviointityössä tarkoituksenmukaisilla tavoilla on osin myös arvo- ja asennekysymys niin yksilön, kuin lapsiryhmän tiimin muodostaman yhteisön ja laajemmin koko varhaiskasvatussyksikön näkökulmista.
 - Ottamalla myös lapset vahvemmin mukaan ja osallisiksi arviointityötä voidaan arvioinnille luoda systemaattisia ja säännöllisesti toistuvia struktuureita, joiden avulla arviointi voidaan tuoda helposti lähemmäksi ryhmän tavallista arkea.
- Arjessa tehtävä havainnointi koetaan yhdeksi tärkeimmistä arviointityön menetelmistä, mutta sen auki kirjoittamiselle on harvoin aikaa. Arviointiin liittyvien teemojen reflektointi suhteessa lapsiryhmän ajankohtaiseen toimintaan yhdessä tiimin jäsenten kanssa saattaa jäädä vain tiimipalaveriin, jotka ovat keskeinen ryhmän pedagogiikkaa ja sen johtamista yhdessä pitävä liima. Tiimipalaveri on kuitenkin lyhyt aika käsitellä kaikki ryhmän yhteiset, sekä työntekijöiden ja lasten yksilöllisiin tilanteisiin liittyvät asiat.
 - Arviointi ei huku arkeen, kun sitä johdetaan. Esimerkiksi, ryhmän sen hetkiseen arvioinnin painopistealueeseen kuuluvat havainnot voidaan sopia purettavaksi yhteisessä tiimipalaverissa, ja tieto tästä voidaan lisätä jo ennalta palaverin esityslistaan. Ylös kirjatut asiat pysyvät helpommin mielessä ja vahvistavat kokemusta yhteistä tavoitteesta, jonka saavuttamiseksi jokainen kasvattaja pyrkii ryhmän arjessa toimimaan.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

”Toiminnan arviointi ei ole tällä hetkellä jatkuvaa, vaan perustuu lähinnä yksittäisiin havaintoihin. Näistä havainnoista voi kyllä nousta tärkeitä huomioita tiimipalaveri- ja sitä kautta havainnot auttavat kehittämään toimintaa tai toimintaympäristöjä parempaan suuntaan.”

”Kirjaan jokaiseen tiimipalaverin esityslistapohjaan valmiiksi arvioinnin, jotta se ei huku ja unohdu muihin käytännön ja arjen asioihin. Pidän huolen, että tiimipalaverit saadaan pidettyä ja niistä kirjataan muistiot. Osallistan kaikki tiimin jäsenet (kolme varhaiskasvatuksen hoitajaa) mukaan arviointiin ja jokaisen huomioista keskustellaan tiimipalaverissa.”

Pedagoginen dokumentointi arvioinnin ja laadun työvälineenä 4 op

KOULUTUSOSION TAVOITTEET

Tarjota opiskelijoille ajantasaiseen tutkimustietoon perustuvaa tietoa tiimin merkityksestä pedagogisessa arvioinnissa, sekä syventää osaamista pedagogisen dokumentoinnin kysymyksissä. Koulutusosiossa syvennyttiin erilaisiin pedagogisen dokumentoinnin työkaluihin ja digitaalisiin mahdollisuuksiin monipuolisten välitehtävien ja kokeilujen avulla.

Tästä koulutusosioista järjestettiin lisäksi kesällä 2023 erillinen, itsenäisesti suoritettava verkkokurssitoteutus, yhdessä kouluttajien kanssa sovittujen materiaalien avulla.

Koulutusosio sisälsi seuraavat sisältöalueet

- pedagogisen dokumentoinnin käsite ja tarkoitus,
- digitaaliset sekä tieto- ja viestintäteknologiset keinot,
- työkalut pedagogisen dokumentoinnin toteuttamiseen sekä
- lasten, huoltajien ja työtiimin osallisuus sekä vaikuttamismahdollisuudet arviointiprosesseissa.

Pedagoginen dokumentointi arvioinnin ja laadun työvälineenä 4 op

NOSTOJA OPISKELIJOIDEN OPPIMISTEHTÄVISTÄ

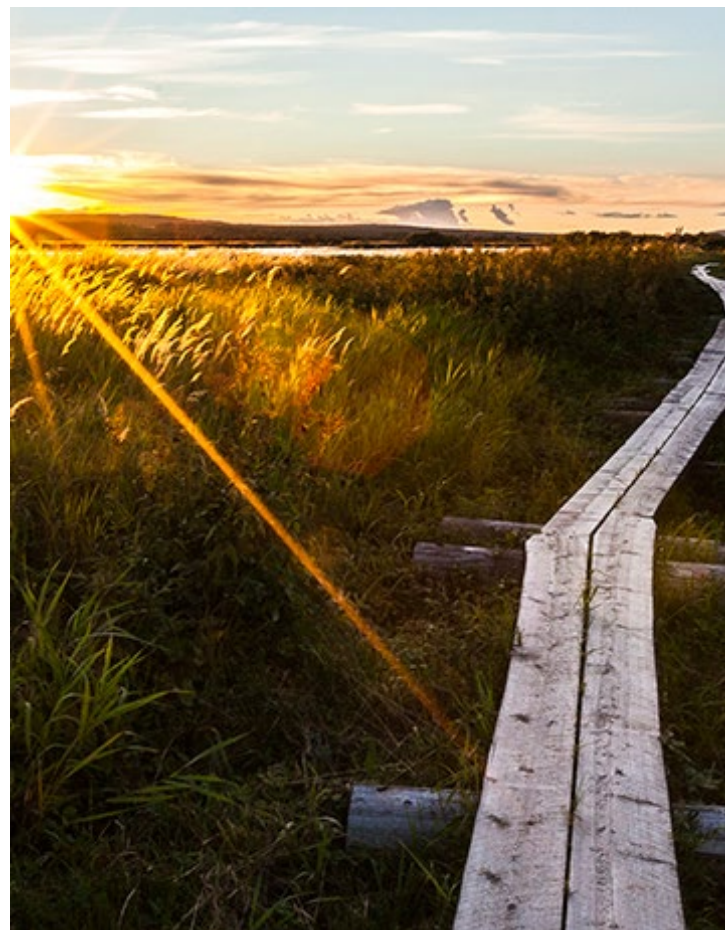
Opiskelijoiden keskeiset havainnot ja oivallukset koulutusosioista

- Pedagoginen dokumentointi tunnustetaan tärkeänä varhaiskasvatuksen arviointityön osana, joka yhtäältä tukee arviointityön toistuvuutta ja pitkäjänteisyyttä, ja toisaalta tekee arvioitavien osa-alueiden kehittymistä konkreettisilla tavoilla näkyväksi.
 - Koulutukseen osallistuneiden varhaiskasvatuksen ammattilaisten kokemukset työyhteisössä ja omassa työssä käytettävistä pedagogisen dokumentoinnin menetelmistä kuitenkin vaihtelivat: joillekin pedagoginen dokumentaatio näyttäytyi vakiintuneena arviointityön osana ja sen toteuttamiseksi kasvattajat olivat itsenäisesti sekä yhdessä oman tiiminsä kanssa ottaneet käyttöön jo monia erilaisia työkaluja. Joillekin pedagoginen dokumentaatio ja erityisesti siihen liittyvät menetelmät ja työkalut olivat vielä vieraampia.
- Koulutuksen myötä kasvattajat löysivät uusia pedagogisen dokumentaation menetelmiä sekä digitaalisia välineitä. Opiskelijoiden omassa työarjessa tehtyihin harjoituksiin ja kokeiluihin liittyvissä pohdintaosuuksissa kävi ilmi, että pedagogisen dokumentoinnin lisääminen arjessa koettiin yllättävän helpoksi. Lapsen osallisuuden lisääminen arviointityön toteuttamisessa digitaalisten pedagogisen dokumentoinnin keinojen, kuten valokuvaamisen, videoimisen ja äänittämisen, avulla koettiin hyväksi mahdollisuudeksi, mutta myös osaltaan vaativaksi muun muassa tietosuojakysymysten näkökulmasta.
- Digitaalisten työkalujen avulla tehtävään pedagogiseen dokumentaatioon huomattiin kiinnittyvän myös tärkeitä kriittisen pohdinnan paikkoja, sekä tarve selvittää esimerkiksi tietosuojaa ja tietoturvaa koskevia ohjeistuksia. Varhaiskasvatuksen arjessa tehtävät havainnot ja pedagogisen toiminnan kuvaaminen digitaalisessa esitysmuodossa ei myöskään korvaa fyysisiä, käsin kosketeltavia tuotoksia.

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

”Opetuksen ja oppimisen suunnitteluun videosta saa tietoa ryhmän toiminnasta; yksittäisten lasten toiminnasta ryhmässä ja lasten ryhmänä toimimisesta ja sosiaalisista suhteista sekä lasten kielellistä valmiuksista mm. kerronnan taidoista, kuvailevasta puheesta, sanavarastosta, lauserakenteesta, muistista, ohjeen mukaan toimimisesta, havaintojen tekemisestä, matemaattisesta ajattelusta, ongelmanratkaisusta, huumorintajusta, vuorovaikutustaidoista ja sosiaalisesta suhteista.

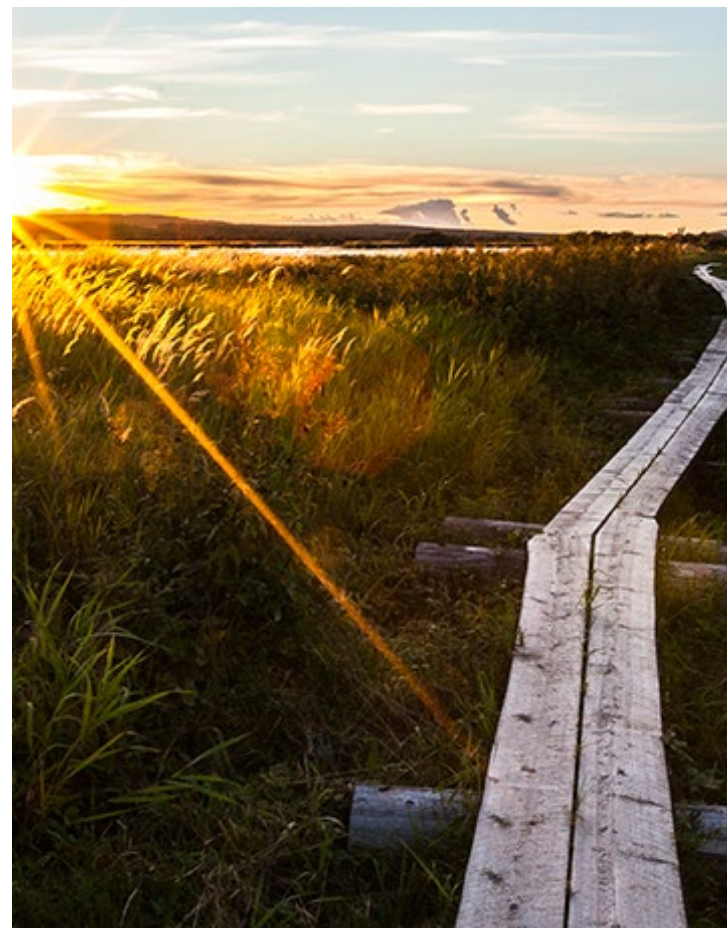
-- Toiminnallinen menetelmä, joka lähti lasten kysymysten pohjalta, on lapsia innostuva, osallistava ja kysymyksiä sekä pohdintoja herättävä. Mielestäni tässä toiminnassa tulee hyvin esille laaja-alainen osaaminen.”

Opiskelijoiden pohdintoja – sitaatteja kehittämistehtävistä

“Arvioinnin välineenä ääni voi toimia yksittäisten lasten puheen kehityksen seurannassa, muistissa tai nimeämisessä. Ryhmän keskustelun tallentaminen voi auttaa havainnoimaan lasten välistä vuorovaikutusta ja rooleja keskustelussa. Toiminnan arviointia lasten kanssa erilaisten keskustelujen kautta tulee lisätä tallentamalla puhetta enemmän, sillä siinä jäisi dataa, jota ei vain muistiinpanoilla saa kirjoitettua ylös.”

“Uusille perheille audiovisuaalinen päiväkodin esittely olisi hyvä tapa tutustua päiväkotiin etukäteen. Varhaiskasvatuspaikan hakuvaiheessa perheet pääsisivät tutustumaan eri päiväkoteihin ja sitä kautta näkisivät eri päiväkodit ja kuulisivat esim. miten paikkaa haetaan, lakisääteisydestä ja miten perheisiin ollaan yhteydessä ennen paikan myöntämistä.”

Arviointi haltuun varhaiskasvatuksessa -koulutusohjelma

KOULUTUKSESTA SAATUA PALAUTETTA JA OIVALLUKSIA JATKOON

"Palaute tehtävistä oli todella laaja. Palaute oli hyvää ja kehittämistarpeetkin tuli hyvin ilmi."

"Paljon tuli hyviä uusia työvälineitä ja sai rohkeutta käyttää niitä myös töissä."

"Kouluttajalla oli mahtavan selkeä ja rauhallinen artikulointi, kiitos siitä! Myös toisen kouluttajan tietämystä ja osaamista oli upea päästä seuraamaan."

Kiitos!

ulapland.fi

